

М.А.Н.

Завдання

IV етапу Всеукраїнських
учнівських олімпіад
з навчальних предметів

2024/2025 навчальний рік

ГЕОГРАФІЯ

Київ — 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР «МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»

Завдання

IV етапу Всеукраїнських
учнівських олімпіад
з навчальних предметів
2024/2025 навчальний рік

ГЕОГРАФІЯ

Практикум

Київ
Національний центр
«Мала академія наук України»
2025

Автори:

Ю. С. Брайчевський, канд. геогр. наук, доц., С. П. Запотоцький, д. геогр. наук, проф., М. Д. Заячук, д. геогр. наук, доц., М. В. Зінкевич, О. В. Ковтонюк, канд. геогр. наук, О. М. Косарева, І. І. Костащук, д. геогр. наук, проф., А. О. Нікітін, В. І. Остроух, канд. геогр. наук, В. Ф. Пасько, канд. геогр. наук, доц., О. М. Саввіч, В. В. Совенко, Д. І. Холявчук, канд. геогр. наук, доц., О. С. Чубрей, д. пед. наук, проф.

Відповідальна за випуск:

А. І. Грітчина, канд. пед. наук

Упорядники:

О. М. Косьмій, канд. політ. наук, доц.,
О. Б. Липовецька, канд. мед. наук

*Рекомендовано для використання в освітньому процесі
рішенням науково-методичної ради
Національного центру «Мала академія наук України»
(протокол № 2 від 16.06.2025)*

Завдання IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів. 2024/2025 навчальний рік. Географія : практикум / Ю. С. Брайчевський, С. П. Запотоцький, М. Д. Заячук та ін. ; відп. за вип. А. І. Грітчина ; упоряд.: О. М. Косьмій, О. Б. Липовецька. – Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2025. – 64 с.

ISBN 978-617-7945-95-5

Практикум створено для підготовки учнів до участі в олімпіадах з географії. Видання містить завдання IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії 2024/2025 навчального року. Зміст теоретичних, тестових і практичних вправ спрямований на перевірку рівня засвоєння географічних знань, розуміння ключових понять, а також умінь застосовувати здобуті знання для аналізу, пояснення та оцінки географічних явищ і закономірностей.

Збірник адресовано учням 8–11 класів, які прагнуть до інтелектуального зростання, а також педагогам, що здійснюють підготовку учнів до олімпіад та інших конкурсів і змагань.

УДК 373

© Брайчевський Ю. С., Запотоцький С. П.,
Заячук М. Д. та ін., 2025

© Національний центр
«Мала академія наук України», 2025

ISBN 978-617-7945-95-5

ЗМІСТ

Вступ	4
8 клас	5
9 клас	17
10 клас	31
11 клас	45
Список літератури	58
Відомості про авторів	60

ВСТУП

Людина завжди прагнула до пізнання світу. Саме цей інтерес став причиною та мотивацією до набуття знань, становлення і розвитку науки, зокрема й географії, яка поєднує вивчення фізико-географічних і соціально-економічних явищ і стає своєрідним місточком між світом людини й природи – розкриває особливості природних (землетрус, ураган, виверження вулкана тощо) і соціально-економічних процесів (урбанізація, міграція, глобалізація).

Важливість вивчення географії для сучасної людини полягає у необхідності реагувати на виклики сьогодення, що передбачає розуміння причин і наслідків природних катастроф, соціальних конфліктів, економічних диспропорцій, оцінювання явищ і процесів у глобальному й локальному контекстах.

Для реалізації інтелектуального потенціалу учнівської молоді, її мотивування до подальшого здобуття знань, розвитку критичного мислення і необхідних компетентностей проводяться змагання з географії. Підготовка до них передбачає виконання різних типів завдань, удосконалення навичок роботи з джерелами інформації (довідниками, енциклопедіями, картами, атласами тощо), формування екологічної свідомості, розвиток компетентностей.

Сподіваємось, що цей збірник буде надійним супутником у підготовці до олімпіад і конкурсів, сприятиме зацікавленню предметом і стимулюватиме до подальших наукових звершень, адже він містить тестові, аналітичні, ситуаційні завдання і вправи для роботи з картою.

Бажаємо натхнення, допитливості й наполегливості у вивченні географії – науки, яка допомагає відкривати світ і себе у ньому.

Анна Грігчина,
заступник директора
з методичної роботи НЦ «МАНУ»,
кандидат педагогічних наук

The background is composed of three main geometric sections. The top section is a large orange area filled with fine, parallel diagonal lines. The bottom-left section is a solid dark blue triangle. The bottom-right section is a solid yellow triangle that meets the orange section at a diagonal line and the blue section at another diagonal line.

8 КЛАС

Теоретичний тур

Максимальна кількість балів – 30.

Завдання 1. Результати наукових досліджень засвідчують, що система течій в Атлантичному океані може зникнути вже найближчим часом. Йдеться про Атлантичну меридіональну оборотну циркуляцію (АМОС) – частину глобальної циркуляції води, яка допомагає перерозподіляти тепло і формувати клімат на планеті.

Про які течії в Атлантичному океані йдеться? Як вони впливають на планетарний клімат загалом і Європи зокрема? Поясніть, що стало причиною таких змін у циркуляції океанічних водних мас. Спрогнозуйте ймовірні кліматичні зміни й наслідки для господарств країн регіону.

(10 балів)

Завдання 2. З давніх часів рельєф визначав місце поселення людини. Ще палеолітичні спільноти віддавали перевагу печерам, гротам, гирловим ділянкам ярів або ж вододільним мисам (над місцем злиття водотоків). Розкрийте значення рельєфу й рельєфотвірних процесів для розселення населення та господарства.

(10 балів)

Завдання 3. Дайте визначення поняття «етнос» і характеристику етнічної структури населення України, зазначте найбільші етнічні меншини й географію їх проживання. Чи існують в Україні проблеми міжетнічних відносин? Обґрунтуйте відповідь.

(10 балів)

Тести

Максимальна кількість балів – 30 (за кожну правильну відповідь – 1 бал). Правильним може бути тільки один варіант відповіді.

1. Визначте напрямок, у якому повинен іти мандрівник, щоб потрапити із пункту з координатами 12° пн. ш. 176° зх. д. до пункту з координатами 30° пн. ш. 174° сх. д.:

- А на південний схід
- Б на південний захід
- В на північний схід
- Г на північний захід

2. Назвіть місце розташування національного парку, який називають «мочною пустелею» або «водяною пустелею»:

- А екваторіальна Америка
- Б мусонна Азія
- В субтропічна Європа
- Г тропічна Африка

3. Найбільш типовими ґрунтами Українських Карпат є

- А сірі лісові
- Б каштанові
- В дерново-підзолисті
- Г бурі лісові

4. Річка Західний Буг впадає у

- А р. Вісла
- Б р. Дністер
- В Дніпровсько-Бузький лиман
- Г р. Дунай

5. Термальних вод немає в

А Карпатах

Б Криму

В Передкарпатті

Г Закарпатті

6. До тектонічних структур території України належать:

А Словечансько-Овруцький кряж, Поліська низовина, Подільська височина, Кримські гори, Карпати

Б Український щит, Волино-Подільська плита, Дніпровсько-Донецька западина, Причорноморська западина

В Волино-Подільська плита, Придніпровська низовина, Причорноморська низовина

Г Передкарпатська височина, Дніпровсько-Донецька западина, Український щит

7. Назвіть основний чинник, який впливає на зміну температури з висотою у тропосфері:

А віддаленість від Сонця

Б віддаленість від підстильної поверхні

В вплив космічних променів

Г зміна магнітного поля Землі

8. Визначте тип повітряних мас, який найчастіше приносить у помірні широти опади взимку:

А арктичний

Б тропічний морський

В полярний морський

Г екваторіальний

9. Вкажіть причину, чому на екваторі випадає найбільше опадів:

А високий атмосферний тиск

Б інтенсивне нагрівання спричиняє потужну конвекцію

В постійний вплив холодних течій

Г велика кількість лісів

10. Зазначте, у яких гірських породах утворилася найдовша печера України:

- А вапняках
- Б крейді
- В гіпсах
- Г мергелях

11. Визначте, для якого клімату характерна рослинність типу чапараль і маквіс:

- А помірно континентального
- Б субарктичного
- В мусонного
- Г середземноморського

12. Назвіть найважливішу особливість циркуляції атмосфери в екваторіальних широтах:

- А висхідний рух повітря
- Б низхідний рух повітря
- В переважно горизонтальне переміщення повітря
- Г мусонна циркуляція

13. Зазначте, острови якого архіпелагу переважно НЕ є кораловими за походженням:

- А Мальдіви
- Б Туамоту
- В Канари
- Г Маршаллові острови

14. Автор географічної карти «Україна – земля козаків», що була створена у XVIII ст. й узагальнила усі відомі на той час знання географів та істориків про Україну, –

- А Гійом Левассер де Боплан
- Б Йоганн Баптист Гоманн
- В Карл Фердінанд Вайленд
- Г Клавдій Птоломей

15. Опадів на Волині випадає стільки ж, скільки й у багатьох посушливих районах материка. Зазначте, чому в цьому регіоні України сформувалися ландшафти мішаних лісів, а не степові:

- А** відклади морени зумовлюють бідний мінеральний склад ґрунтів
- Б** через недостатню кількість тепла не ростуть трав'яні рослини
- В** менше випаровування є причиною надмірного зволоження території
- Г** домінування циклонів зумовлює холодні зими без снігового покриву

16. Вкажіть, які острови відокремлюють Індійський океан від Тихого:

- А** Великі Зондські
- Б** Філіппінські
- В** Маріанські
- Г** Каролінські

17. Визначте, в якому рядку вказано родовища корисних копалин одного виду:

- А** Бориславське, Яворівське, Богородчанське
- Б** Мужіївське, Жиричі, Іршанське
- В** Білозерське, Криворізьке, Керченське
- Г** Самотканське, Роздольське, Західнохрещищенське

18. З'ясуйте похил річки завдовжки 756 км, яка бере початок на висоті 520 м і впадає у Каспійське море (висота близько 28 м нижче рівня Світового океану):

- А** 0,19 м/км
- Б** 0,72 м/км
- В** 1,45 м/км
- Г** 1,38 м/км

19. Вкажіть місто, кліматичні умови якого сприятливі для проведення як літніх, так і зимових Олімпійських ігор:

- А** Пекін
- Б** Маямі
- В** Барселона
- Г** Токіо

20. Перезволожені й заболочені низини передгір'їв Гімалаїв, де ростуть пальми, ліани, бамбук, називаються

- А мангри
- Б скреби
- В тераї
- Г сельваси

21. Вкажіть, у якій з проєкцій найкраще створювати карти екваторіальних територій:

- А азимутальній горизонтальній
- Б циліндричній нормальній
- В циліндричній поперечній
- Г поліконічній

22. У романі Жуля Верна «П'ятнадцятирічний капітан» описано приклад використання людиною зоогенних форм рельєфу. Назвіть тварину, що споруджує найвищі наземні конструкції, де могли сховатися головні герої твору:

А

Б

В

Г

23. Зазначте, який масив Українських Карпат здавна називають Гуцульськими Альпами:

- А Свидовець
- Б Рахівські гори
- В Гринявські гори
- Г Чорногору

24. Вкажіть острів, де немає активних вулканів:

- А Сардинія
- Б Ісландія
- В Сицилія
- Г Ян-Маєн

25. Визначте процес, який є основною причиною формування Серединно-Атлантичного хребта:

- А** руйнування океанічної кори
- Б** спрединг океанічної кори
- В** накопичення осадових відкладів на морському дні
- Г** занурення океанічних плит під материкові

26. У пустелі Атакама розташована одна з найсучасніших астрономічних обсерваторій світу – масив телескопів ALMA. Місце для спостережень обрано через те, що тут

А ідеальні умови для спостереження за Полярною зорею

Б низька сейсмічність території

В прибережна холодна морська течія формує метеоумови, за яких більшість ночей безхмарні

Г прибережна тепла морська течія створює комфортний клімат для проживання наукового персоналу впродовж року

27. Вкажіть, яка характеристика є спільною для Дніпровсько-Бузького лиману й естуарію Сени:

А утворюються внаслідок затоплення гирла річки під час підняття рівня моря

Б утворюються внаслідок накопичення осадів, які перекривають гирло річки

В відокремлені від моря піщаними косами

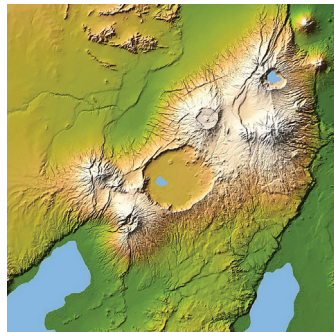
Г мають солонувату воду через змішування річкової та морської водних мас

28. Високогірна обсерваторія, відома як «Білий слон», розташована на висоті 2028 м на горі Піп Іван, що є частиною гірського масиву

- А** Горгани
- Б** Бескиди
- В** Чорногора
- Г** Мармароси

29. Нгоронгоро – найбільша у світі суцільна незатоплена вулканічна кальдера (див. рис.). Нині це біосферний заповідник, один із об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, який розташований в

- А** Танзанії
- Б** Австралії
- В** Бразилії
- Г** США

30. З обох боків Атлантичного океану між екватором і 10° пн. ш. практично немає прибережних коралових островів. Назвіть основну причину цього феномену:

- А** значні глибини
- Б** дуже опріснені води
- В** дуже забруднені води
- Г** там проходять холодні течії

Практичний тур

Максимальна кількість балів – 40.

Завдання 1. Використовуючи основні кліматичні показники трьох метеостанцій, побудуйте діаграми для кожної з них.

Вкажіть:

- середню річну температуру повітря;
- метеостанцію, на якій зафіксовано найбільшу річну амплітуду температур;
- кліматичні пояси й типи клімату, у яких розташовані метеостанції.

№ з/п	Показник	Місяць												Рік
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	Температура, °C	-3,2	-1,2	0,9	3,4	9	12,2	13,9	12,3	9,5	6	3	-1,8	
	Опади, мм	45	46	49	51	59	66	60	58	59	58	47	44	642
2	Температура, °C	26,6	26,7	26,5	26,6	25,7	25	25,6	26,2	26,2	26,9	27	26,8	
	Опади, мм	234	228	243	217	179	92	55	35	52	105	134	194	1755
3	Температура, °C	22	24	27	30,5	33,5	33	31,5	31,5	31,5	31	28	24	
	Опади, мм	0	0	0	0	3	7	15	20	10	6	0	0	21

(10 балів)

Завдання 2. Розгляньте зразки корисних копалин, назвіть кожний, опишіть їх практичне використання.

№ зразка	Назва зразка	Практичне використання

№ зразка	Назва зразка	Практичне використання

(10 балів)

Завдання 3. Розподіліть запропоновані географічні об'єкти між океанами за зразком у таблиці.

Власна назва об'єкта	Загальна назва об'єкта	Назва океану
<i>Приклад:</i> <i>Гібралтарська</i>	<i>протока</i>	<i>Атлантичний</i>
Аденська		
Ванкувер		
Дейвісова		
Ересун		
Кайман		
Лінкольна		
Маккензі		
Науру		
Реюньйон		
Сулавесі		

(10 балів)

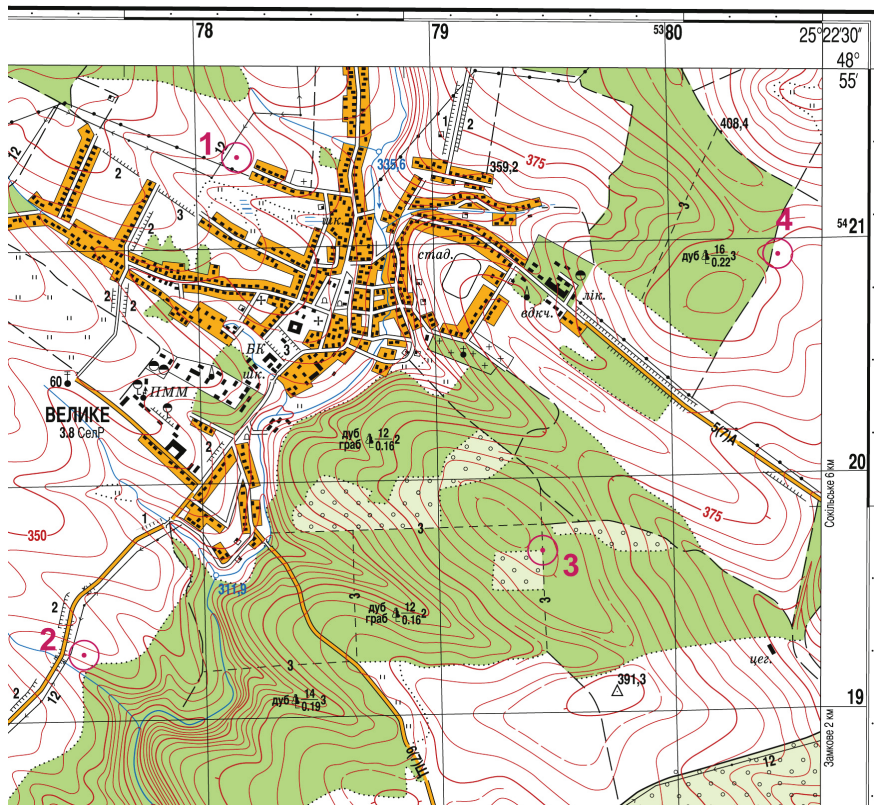
Завдання 4

1. Визначте географічні координати (φ , λ) точок 1, 2, 3, 4.
2. Нанесіть точки на карту за географічними координатами й позначте їх відповідними літерами.

Точка А: $\varphi = 48^{\circ}54'12''$, $\lambda = 25^{\circ}21'35''$.

Точка Б: $\varphi = 48^{\circ}53'28''$, $\lambda = 25^{\circ}20'15''$.

3. Виміряйте абсолютні висоти (H) точок 1, 2, 3, 4. Суцільні горизонталі проведено через 5 м.

(10 балів)

The background is composed of three main geometric sections. The top section is a large orange triangle with thin, light-orange diagonal lines. The bottom-left section is a solid dark blue triangle. The bottom-right section is a solid yellow triangle. The text '9 КЛАС' is centered in the yellow section.

9 КЛАС

Теоретичний тур

Максимальна кількість балів – 30.

Завдання 1. В Антарктиді наявний ресурс, якого там більше, ніж на всіх інших континентах разом. Його запаси дуже великі, але з кожним роком дещо зменшуються. З'ясуйте, що це за ресурс, чи використовує його людство. Якщо так, то в який спосіб, а якщо ні, то чому? Як поступове зменшення цього ресурсу в Антарктиді впливає на всі інші континенти? До яких наслідків може призвести його остаточна втрата?

(10 балів)

Завдання 2. Україна є одним із провідних постачальників зернових та олійних культур у світі. Нині ця стаття експорту зазнає великих ризиків, насамперед через воєнні дії. Охарактеризуйте поняття «воєнна деградація ґрунтів» і визначте її вплив на сільське господарство території України в контексті продовольчої безпеки.

(10 балів)

Завдання 3. Однією з рис глобалізації є міжнародна фрагментація виробництва. Поясніть це явище, назвіть сфери, де воно поширене, і приклади кінцевих виробів. У яких міжнародних виробничих ланцюгах можуть брати участь українські підприємства? Відповідь обґрунтуйте.

(10 балів)

Тести

Максимальна кількість балів – 30 (за кожну правильну відповідь – 1 бал). Правильним може бути тільки один варіант відповіді.

1. Назвіть сировинний товар, який став найприбутковішим у 2024 році, обігнавши навіть біткоїн:

А маточки квіток шафрану

Б насіння соняшнику

В какао-боби

Г кавові зерна

2. Вкажіть, яке твердження правильно характеризує населення України:

А сільські поселення становлять 97 % усіх населених пунктів України

Б найвищий рівень депопуляції зафіксовано у Карпатському регіоні

В останнім часом кількість зайнятих у будівництві, торгівлі й готельно-ресторанному бізнесі зменшилася

Г статеві-віковий склад населення характеризується незначною часткою людей похилого віку й переважанням жінок

3. П'ятинний сектор економіки охоплює

А торговельно-збутові види діяльності

Б управлінські види діяльності

В банківсько-фінансову сферу

Г економіку знань

4. До сфер міжнародної спеціалізації України НЕ належить виробництво

А чорних металів

Б зерна

В мінеральних добрив

Г автомобілів

5. Революцією у сфері міжнародної логістики у XX ст., що допомогла кратно підвищити ефективність вантажоперевезень, можна вважати

- А** розвиток авіатранспорту
- Б** поширення міжнародного морського права
- В** стандартизацію контейнерних перевезень
- Г** використання технологій штучного інтелекту

6. Зазначте вид економічної діяльності, який був спільним для Маріуполя, Кривого Рогу й Запоріжжя до повномасштабного вторгнення:

- А** тракторобудування
- Б** чорна металургія
- В** електроенергетика
- Г** кольорова металургія

7. Головним центром виробництва пасажирських автобусів в Україні до 2014 року було місто

- А** Київ
- Б** Кременчук
- В** Луцьк
- Г** Львів

8. Україна найкраще забезпечена

- А** рудами чорних металів
- Б** рудами кольорових металів
- В** кам'яним вугіллям
- Г** природним газом

9. Марганцеворудним басейном є

- А** Криворізький
- Б** Нікопольський
- В** Білозерський
- Г** Керченський

10. Вкажіть кількість кам'яновугільних басейнів на території України:

- А** три
- Б** один

- В** два
Г чотири

- 11.** Буровугільним басейном є
А Прикарпатський
Б Причорноморський
В Придніпровський
Г Львівсько-Волинський

12. Назвіть причину, чому клімат Західної Європи м'якший, ніж у Східній Канаді на тій самій широті:

- А** вплив теплих повітряних мас з Африки
Б вплив Північноатлантичної течії
В менша відстань до екватора
Г більша кількість лісів

13. Найкраще характеризує Ель-Ніньйо таке явище:

- А** посилення пасатних вітрів
Б потепління поверхневих вод у центральній і східній частині Тихого океану
В різке охолодження Атлантичного океану
Г формування сильних ураганів у Північній півкулі

14. Обчисліть відстань на карті масштабу 1:3000000 між Києвом і Чернівцями, якщо на місцевості вона становить 525 км:

- А** 15 см 7 мм
Б 17 см 5 мм
В 57 см 1 мм
Г 175 см 4 мм

15. Визначте, з якою тектонічною структурою пов'язані поклади літію в Україні:

- А** Українським щитом
Б Дніпровсько-Донецькою западиною
В Волино-Подільською плитою
Г Донецьким кряжем

16. Визначте за описом височину: «Хвилясте горбисте пасмо. Площею вона поступається багатьом іншим височинам. Однак саме там розташована найвища точка рівнинної частини України. З-поміж інших вирізняється також пересічними висотами, які становлять 350–400 м. Поширеними породами є вапняки, пісковики, глини, гіпс»:

- А** Донецька
- Б** Волинська
- В** Приазовська
- Г** Хотинська

17. Назвіть показник, що вимірює ринкову вартість усіх кінцевих товарів і послуг, вироблених у країні впродовж року:

- А** ВВП
- Б** ВВП
- В** ІЛР
- Г** ВДВ

18. Кут між точкою зеніту й Полярною зорею у пункті А становить 26° . Визначте широту, на якій розташований пункт А:

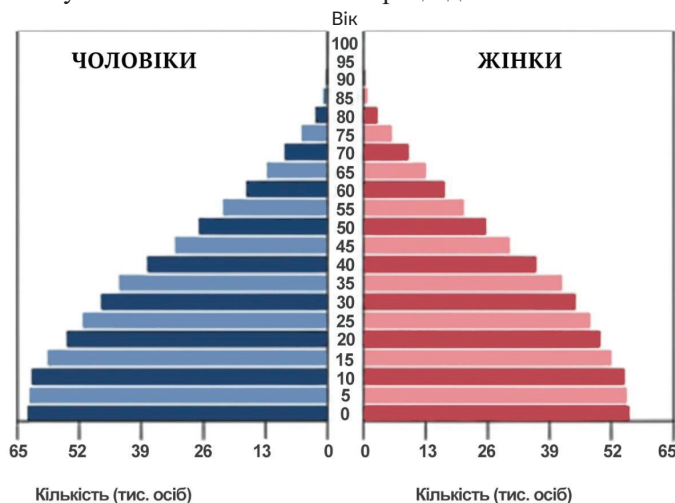
- А** 26°
- Б** 66°
- В** 14°
- Г** 64°

19. Територія Чернівецької області сформована у 1940 році. Вкажіть, який із історико-географічних регіонів не належить до сучасної території області:

- А** Північна Буковина
- Б** Південна Буковина
- В** Північна Бессарабія
- Г** край Герца

20. Проаналізуйте статеві-вікову піраміду однієї з країн. Характерним для неї є процес

- А зменшення густоти населення
- Б прискорення «старіння населення»
- В сповільнення урбанізації
- Г поступове збільшення частки працездатних

21. Визначте похил річки Великий Куяльник (м/км), яка бере початок на висоті 198 м над рівнем моря та має довжину 150 км:

- А 1,32
- Б 1,35
- В 0,48
- Г 3,48

22. До Репрезентативного списку ЮНЕСКО нематеріальної культурної спадщини людства занесено

- А традицію косівської розписної кераміки
- Б карпатське ліжникарство
- В новорічну традицію буковинського маланкування
- Г традицію гуцульської писанки

23. Вкажіть нововведення, яке належить до четвертої промислової революції:

А розвиток Інтернету як глобальної мережі обміну інформацією

Б упровадження автоматизації у виробництво з використанням роботів і комп'ютерних систем

В поява мобільних телефонів і технологій зв'язку, що зробило світ більш інтегрованим

Г використання машинного навчання для автоматизації процесів, аналізу даних і прийняття рішень

24. До ключових чинників розвитку технополісів НЕ можна віднести

А наявність університетів і наукових центрів

Б державну підтримку або приватні інвестиції для розвитку інновацій

В близькість до великих міст, портів або інших економічних центрів

Г доступ до джерел енергії, таких як вугілля і природний газ, необхідних для роботи обладнання

25. Установіть наслідки проходження холодного атмосферного фронту над територією України:

А обложні опади, похолодання

Б зливові опади, похолодання

В зменшення сили вітру, потепління

Г розвиток шаруватих хмар, обложні опади

26. Оберіть правильне твердження щодо Карпат:

А найвища точка Карпатських гір розташована в Україні

Б карпатські гірські хребти – це мезозойська складчастість

В букові ліси Карпат є об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

Г вулканічний хребет є найвищим в Українських Карпатах

27. Вкажіть причину, чому деякі країни з високим доходом на одну особу (наприклад, Саудівська Аравія, Катар, Кувейт) зараховуються до країн, що розвиваються:

А мала площа території

Б незначна кількість населення

В домінує добувна промисловість в економіці

Г це країни-монархії

28. Фундатором української національної школи географії, засновником першого науково-дослідного інституту географії та картографії є

А П. Погребняк

Б П. Тутковський

В В. Докучаєв

Г С. Рудницький

29. Вкажіть країну, де є місцевість, на честь якої названо тип берегів, що утворюються затопленням складчастих областей з появою багатьох дрібних островів:

А Хорватія

Б Італія

В Греція

Г Чилі

30. Назвіть велике місто України, розташоване посередині шляху між екватором і Північним полюсом:

А Херсон

Б Запоріжжя

В Сімферополь

Г Київ

Практичний тур

Максимальна кількість балів – 40.

Завдання 1. Розгляньте зразки корисних копалин, назвіть кожний, опишіть їх практичне використання.

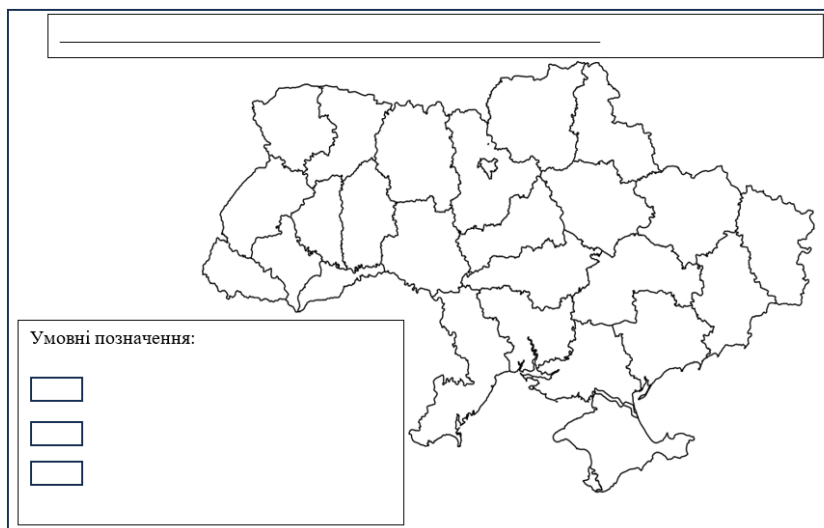
№ зразка	Назва зразка	Практичне використання

(10 балів)

Завдання 2. У таблиці наведено дані про рівень зайнятості населення України за регіонами (відсоток зайнятих відносно загальної кількості працездатного населення). Визначте рівень безробіття у регіонах. Згрупуйте регіони за рівнем безробіття (низький, середній і високий). Використовуючи контурну карту, побудуйте картосхему рівня безробіття в Україні на основі проведеного аналізу.

Регіон	Рівень зайнятості населення	Рівень безробіття
Україна	65,6	
Вінницька	66,0	
Волинська	56,2	
Дніпропетровська	69,3	
Донецька	59,4	
Житомирська	64,4	
Закарпатська	60,9	

Запорізька	66,5	
Івано-Франківська	60,3	
Київська	68,2	
Кіровоградська	62,6	
Луганська	67,4	
Львівська	65,4	
Миколаївська	67,6	
Одеська	66,6	
Полтавська	65,1	
Рівненська	61,3	
Сумська	67,3	
Тернопільська	60,1	
Харківська	70,9	
Херсонська	68,4	
Хмельницька	63,7	
Черкаська	68,5	
Чернівецька	58,7	
Чернігівська	67,8	
м. Київ	69,5	

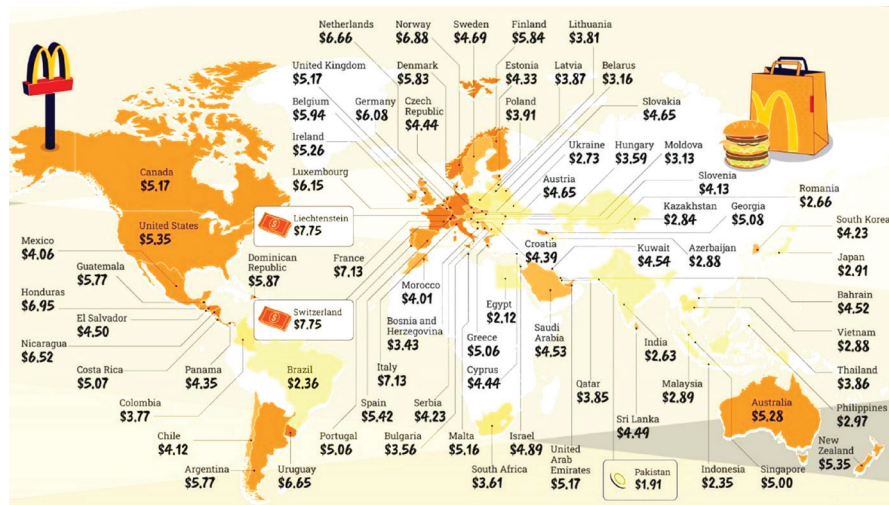
(10 балів)

Завдання 3. Виконайте завдання, використовуючи наведені дані.

Показники економічної активності країн (млрд дол.)

Країни	ВНП	ВВП	Вхідні інвестиції (за поточний рік)	Вихідні інвестиції (за поточний рік)
Данія	418,7	407,1	4,6	10,8
Ісландія	31,9	31,3	1,6	0,3
Норвегія	507,8	485,3	11,7	9,9
Польща	778,2	809,2	34,3	14,8
Румунія	341,4	350,8	8,7	1,8
Словаччина	129,4	132,9	-0,3	-0,4
Словенія	68,2	69,1	1,4	0,8
Угорщина	204,9	212,4	-72,2	-73,9
Фінляндія	297,1	295,5	-0,3	-1,1
Швеція	606,6	585,0	18,0	40,4

Вартість Біг-Мака у країнах світу

1. Для країн, наведених у таблиці, обчисліть різницю між доходами кожної країни від її закордонних активів і доходами іноземних країн від активів всередині цієї країни (стовпчик А).

2. Якщо інвестор зі США планує зробити інвестицію обсягом 180 млн дол., то чому дорівнюватиме фактична вартість придбаних активів у кожній з країн, наведених у таблиці (стовпчик Б)?

Якщо для якихось країн відсутні потрібні дані, зазначте це у відповіді.

Відповідь:

Країни	А	Б
Данія		
Ісландія		
Норвегія		
Польща		
Румунія		
Словаччина		
Словенія		
Угорщина		
Фінляндія		
Швеція		

(10 балів)

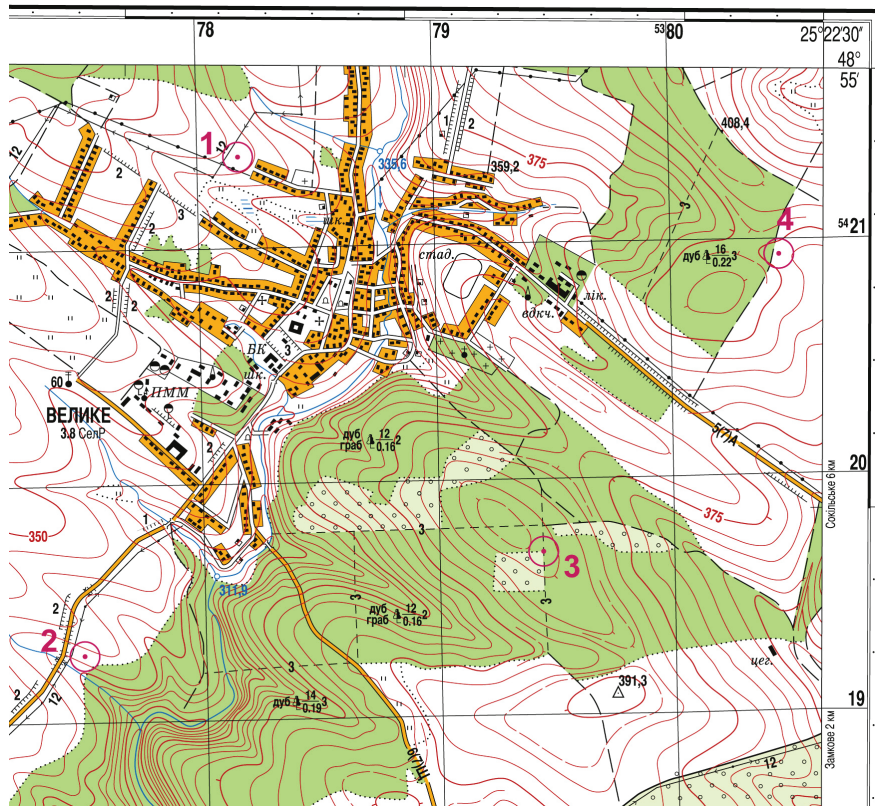
Завдання 4

1. Визначте прямокутні координати (x, y) точок 1, 2, 3, 4.
2. Нанесіть точки на карту за прямокутними координатами та позначте їх відповідними літерами.

Точка А: $x = 5\,421\,200$, $y = 5\,379\,600$.

Точка Б: $x = 5\,418\,950$, $y = 5\,380\,300$.

3. Виміряйте абсолютні висоти (H) точок 1, 2, 3, 4. Суцільні горизонталі проведено через 5 м.

(10 балів)

The background is composed of three main geometric sections. The top section is a large orange area filled with fine, parallel diagonal lines. The bottom-left section is a solid dark blue triangle. The bottom-right section is a solid yellow triangle that meets the orange section at a diagonal line and the blue section at another diagonal line. The text '10 КЛАС' is centered in the yellow section.

10 КЛАС

Теоретичний тур

Максимальна кількість балів – 30.

Завдання 1. У 2021 році на 41-й Генеральній конференції ЮНЕСКО було запроваджено Всесвітній день георізноманіття. М. Грей визначає георізноманіття як природний діапазон геологічних (гірські породи, мінерали, скам'янілості), геоморфологічних (форми й комплекси рельєфу, фізичні процеси), ґрунтових і гідрологічних особливостей; їх сукупності, структури, системи та внески в ландшафти. На основі наведеного визначення поясніть вислів «життя в георізноманітті» та розкрийте його економічне, соціальне й культурне значення.

(10 балів)

Завдання 2. На прикладі смартфона поясніть сутність міжнародних виробничих ланцюгів, а також процесів міжнародної кооперації, фрагментації виробництва й поділу праці. Окресліть можливу географію створення вашого гаджета.

(10 балів)

Завдання 3. Японія і Республіка Корея – дві держави у Східній Азії, що з різницею у близько 50 років продемонстрували світу нечувані дива економічного зростання, перетворившись з економічно відсталих на передові економіки світу. Порівняйте чинники й передумови економічного злету Японії та Республіки Корея. Поясніть, через які причини відносна частка Японії у світовому господарстві зменшується, а Республіки Корея – зростає.

(10 балів)

Тести

Максимальна кількість балів – 30 (за кожну правильну відповідь – 1 бал). Правильним може бути тільки один варіант відповіді.

1. Вкажіть місто, яке називають «Містом трьох М» – мільйонерів, мостів і моряків:

- А** Берлін
- Б** Дюссельдорф
- В** Мюнхен
- Г** Гамбург

2. Шанхай, Сінгапур, Нінбо-Чжоушань, Шеньчжень, Гуанчжоу – це перша п'ятірка найбільших

- А** за площею міст Азії
- Б** аеропортів
- В** портів за контейнерним вантажообігом
- Г** фінансових центрів

3. Оберіть правильне твердження щодо островів, зображених на рисунках:

- А** автономні території Канади та Швеції
- Б** столицями держав є Нуук і Торсгавн
- В** автономні території Королівства Данія
- Г** розташовані у Східній півкулі

4. Вкажіть країну, на прапорі якої є символи чотирьох сторін світу:

А Грузія

Б Велика Британія

В Республіка Корея

Г Аргентина

5. Глобальний індекс миру визначається на основі аналізу 23 показників, серед яких є рівень насильства й злочинності, політична стабільність, рівень мілітаризації, участь країни в міжнародних конфліктах. Найбезпечнішою за цим індексом у 2024 році була

А Данія

Б Ісландія

В Швейцарія

Г Канада

6. Першою у світі ТНК можна вважати

А Британську Ост-Індську компанію

Б Англо-Перську нафтову компанію

В Де Бірс

Г ІВМ

7. Визначте чинник, який найбільше сприяв розвитку промисловості Японії у другій половині ХХ ст.:

А природно-ресурсний потенціал

Б міжнародна інтеграція

В транспортний чинник

Г історична спеціалізація

8. Країнами – засновницями перших європейських співтовариств були

А Франція, Німеччина, Велика Британія, Ліхтенштейн, Люксембург, Бельгія

Б Франція, Італія, Німеччина, Бельгія, Люксембург, Нідерланди

В Франція, Іспанія, Італія, Бельгія, Нідерланди, Люксембург

Г Італія, Німеччина, Франція, Нідерланди, Бельгія, Данія

9. Шенгенська угода насамперед була орієнтована на розвиток європейського ринку

- А** туристичних послуг
- Б** освіти
- В** праці
- Г** роздрібної торгівлі

10. Макіладори – це

А дрібні цехові виробництва традиційних сувенірів на околицях Каракаса, Ріо-де-Жанейро й Мехіко

Б великі сільськогосподарські підприємства з розведення великої рогатої худоби у Бразилії та Аргентині

В великі промислові цехи на основі простої ручної праці у Мексиці, Парагваї, Сальвадорі й Нікарагуа

Г копальні срібних руд у Чилі й Венесуелі

11. До найбільших родовищ титанових руд належать:

А Бушвельдське, Кемпірсайське, Гулеман

Б Мангишлацьке, Чіатурське, Нікопольське, Оборчиште

В Чукикамата, Лейк-Джордж, Лейк-Тіо

Г Альмаден, Ідрія, Микитівське, Хайдарканське

12. Давніми зруйнованими горами Європи є

А Піреней, Балкани

Б Апенніни

В Скандинавські

Г Кримські

13. Назвіть країну Латинської Америки, яка експортує свинець і мідь:

А Парагвай

Б Бразилія

В Болівія

Г Перу

14. Північний Льодовитий океан нагрівається швидше за інші океани Землі, бо

- А** він має менший об'єм
- Б** вода у ньому містить більше мінеральних речовин
- В** втрата морського льоду зменшує альbedo поверхні
- Г** на нього впливає Гольфстрим

15. Найпоширенішою серед мов Південної Африки є

- А** тсвана
- Б** зулу
- В** свазі
- Г** коса

16. Вкажіть найбільше родовище літію в Україні:

- А** Крута Балка
- Б** Шевченківське
- В** Полохівське
- Г** Ділянка Добра

17. Договір про заснування Європейського Союзу був укладений 1992 року між дванадцятьма державами – тодішніми членами Європейського Співтовариства у

- А** Брюсселі
- Б** Римі
- В** Маастрихті
- Г** Страсбурзі

18. Виберіть країну, яка НЕ є монархією:

- А** Бутан
- Б** Кувейт
- В** Оман
- Г** Непал

19. Назвіть країну, енергетика якої практично не має викидів двоокису вуглецю (CO_2) у повітря:

- А Іспанія
- Б Швейцарія
- В Норвегія
- Г Парагвай

20. Реліктові кордони — спадок минулого. Вони залишилися в ментальності людей, а іноді навіть збереглися у формі стін, валів, прикордонних замків і фортець. Вкажіть річку України — реліктовий кордон між Австро-Угорщиною і Росією:

- А Збруч
- Б Західний Буг
- В Тиса
- Г Смотрич

21. Протока Каттегат відокремлює

- А Данію та Швецію
- Б Ірландію та Велику Британію
- В Іран та Оман
- Г Марокко й Іспанію

22. Зазначте, хто з мандрівників здійснив подорож, зображену на картосхемі:

- А Віллем Янсзон
- Б Єгор Ковалевський
- В Жак Картьє
- Г Васко Нуньєс де Бальбоа

23. Назвіть країну, яка 2016 року проводила референдум щодо зміни національного прапора на пропонований на рисунку варіант:

- А** Нова Зеландія
- Б** Папуа – Нова Гвінея
- В** Австралія
- Г** Фіджі

24. Оберіть характеристику, яка найкраще передає сутність процесу джентрифікації:

А перебудова міських кварталів, спрямована на покращення умов життя і залучення нових інвестицій у розвиток локального бізнесу

Б перебудова міських кварталів з метою надання соціального житла для малозабезпечених верств населення і подолання соціальних диспропорцій

В перебудова міських кварталів з метою перерозподілу власності між корпоративними власниками основних фондів у періоди циклічних економічних криз

Г перебудова міських кварталів з метою створення нових робочих місць у сфері переробної промисловості й роздрібної торгівлі

25. Назвіть державу, яка нині переносить столицю з одного острова на інший через перенаселення, високу сейсмічну активність і затоплення території внаслідок підвищення рівня моря:

- А** Індонезія
- Б** Мальдіви
- В** Японія
- Г** Тувалу

26. Вкажіть країну, яка НЕ розташована у басейні річки Конго:

- А** Камерун
- Б** Нігерія
- В** Ангола
- Г** Центральноафриканська Республіка

27. Оберіть визначення, яке найкраще передає сутність терміна «делімітація державного кордону»:

А узгодження двома країнами можливості зміни спільного кордону

Б узгодження двома країнами обсягів пропуску вантажів на різних ділянках кордону

В узгодження двома країнами лінії спільного кордону з прокладанням його на карті

Г узгодження двома країнами способів маркування спільного кордону на місцевості

28. Назвіть спільну ознаку Данії, Лесото й Тонгі:

А країни-федерації

Б країни-монархії

В країни – багаті острови

Г нові індустріальні країни

29. Зазначте рядок, де перераховано офіційні й робочі мови Організації Об'єднаних Націй:

А китайська, англійська, іспанська, німецька, арабська, російська

Б французька, англійська, італійська, арабська, російська, китайська

В англійська, французька, іспанська, арабська, китайська, російська

Г іспанська, англійська, китайська, російська, французька, польська

30. До Меланезії належить

А Палау

Б Науру

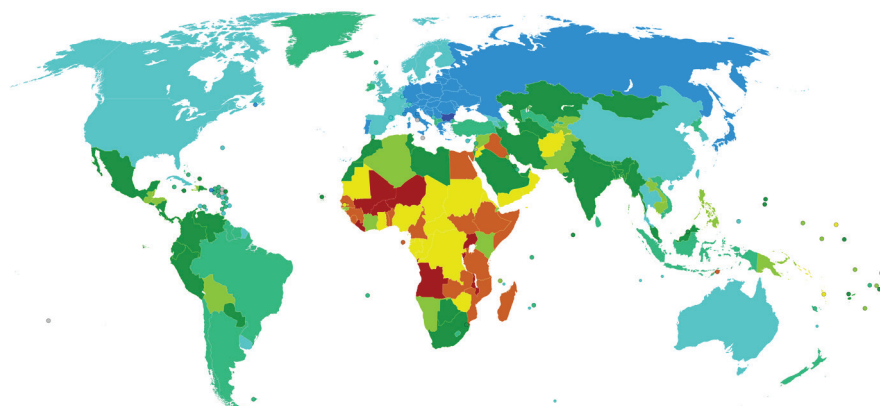
В Фіджі

Г Самоа

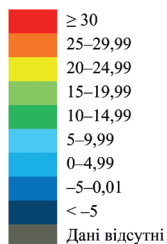
Практичний тур

Максимальна кількість балів – 40.

Завдання 1. Проаналізуйте картосхему. Переробіть легенду таким чином, щоб поділити країни світу на чотири групи за рівнем природного приросту (країни з високим, середнім, низьким і від'ємним природним приростом). Зазначте по 3 країни, що будуть віднесені до кожної нововиділеної групи.

Показники природного приросту
на 100 мешканців світу, згідно
з даними ЦРУ (2017 рік)

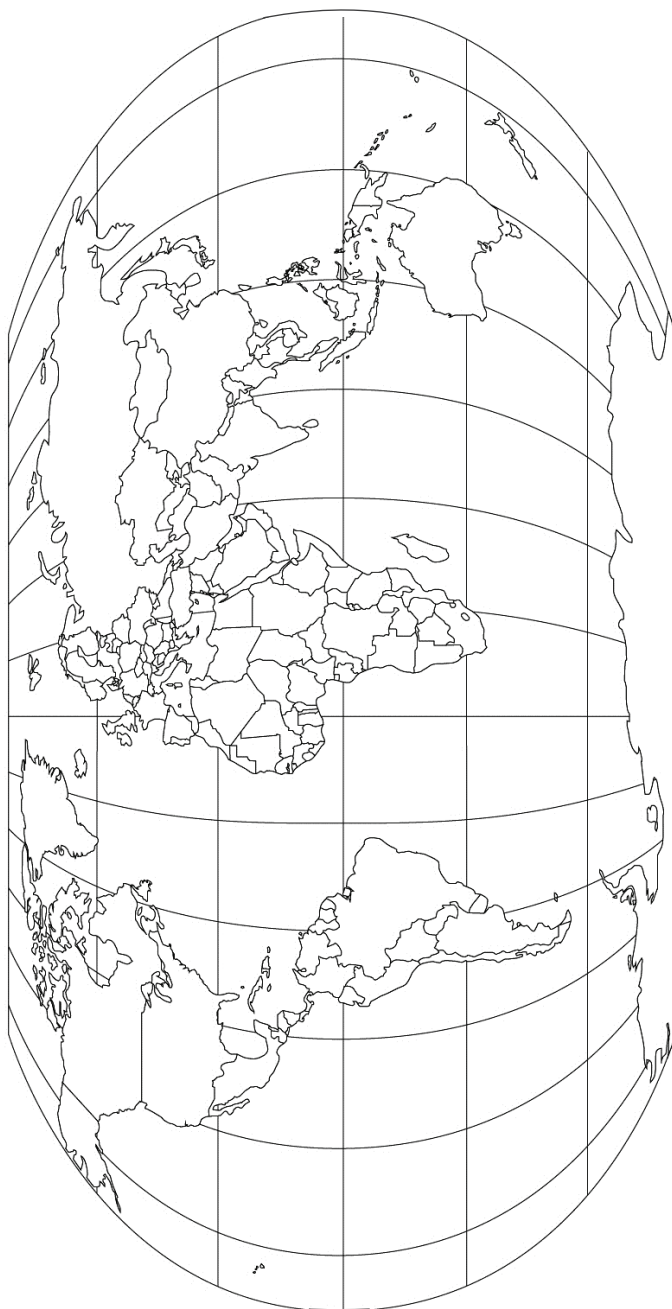
Завдання 2. Розгляньте зразки корисних копалин, назвіть кожний, опишіть їх практичне використання.

№ зразка	Назва зразка	Практичне використання

(10 балів)

Завдання 3. Використовуючи зображення відомих типових споруд й архітектурних пам'яток, національних костюмів, skyline (урбанічні панорами), назвіть країни, столиці й підпишіть їх на контурній карті світу.

ПОЛІТИЧНА КАРТА СВІТУ

№ з/п	Архітектурні пам'ятки й типові споруди	Skyline (урбанічна панорама)	Національні костюми	Назва країни й столиця
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

(10 балів)

Завдання 4

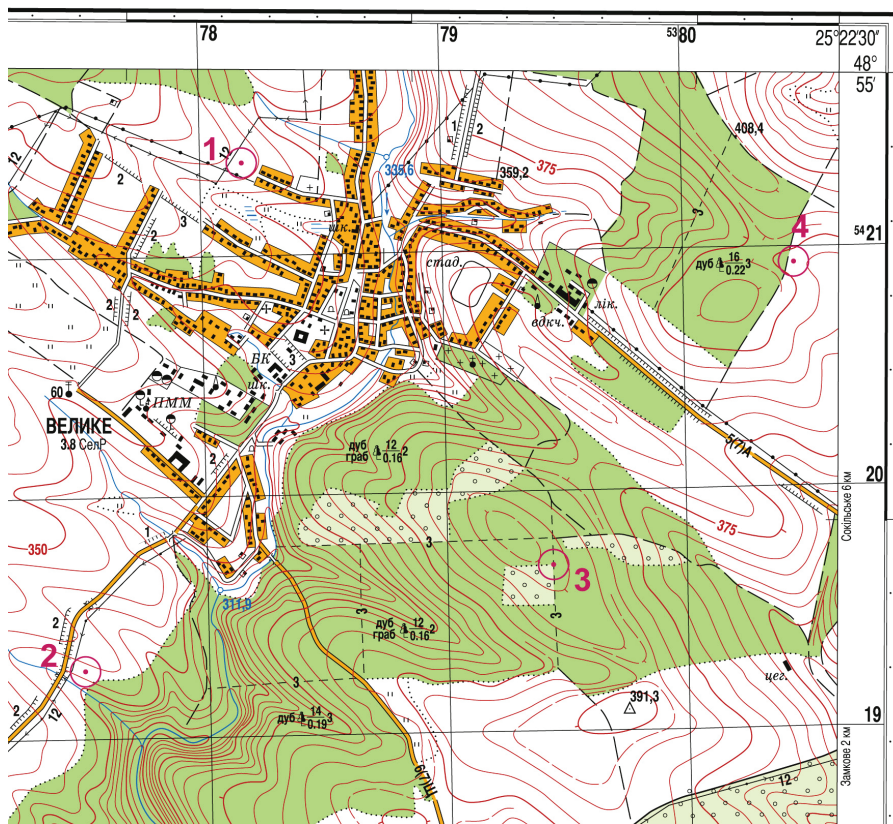
1. З'єднайте почергово точки 1, 2, 3, 4. Виміряйте прямі дирекційні кути (α) напрямків 1–2, 2–3, 3–4, 4–1.

2. Виміряйте абсолютні висоти (H) точок 1, 2, 3, 4.

3. Нанесіть точки на карту за географічними координатами й позначте їх відповідними літерами.

Точка А: $\varphi = 48^\circ 54'22''$, $\lambda = 25^\circ 19'55''$.

Точка Б: $\varphi = 48^\circ 53'35''$, $\lambda = 25^\circ 20'45''$.

(10 балів)

The background is composed of three main geometric sections. The top section is a large orange area filled with fine, parallel diagonal lines. The bottom-left section is a solid dark blue triangle. The bottom-right section is a solid yellow triangle that meets the orange section at a diagonal line and the blue section at another diagonal line.

11 КЛАС

Теоретичний тур

Максимальна кількість балів – 30.

Завдання 1. Відомо, що рух космічних тіл є повторюваним у часі й просторі, тобто ритмічним. Осьовий рух нашої планети та її взаємодія з Місяцем приводять до формування добових ритмів. Охарактеризуйте добові ритми Землі та їхній прояв у географічних оболонках.

(10 балів)

Завдання 2. Охарактеризуйте феномен «міського теплового острова» (Urban Heat Island), назвіть основні причини його виникнення та заходи, які можуть бути ефективними для зменшення цього ефекту в мегаполісах.

(10 балів)

Завдання 3. Одним з геополітичних проєктів, що активно обговорювався в Україні на початку 1990-х років, була Балто-Чорноморська інтеграція. Поясніть основні задачі цього проєкту, чому він втратив актуальність у наступні два десятиріччя і чи є він актуальним сьогодні (відповідь обґрунтуйте).

(10 балів)

Тести

Максимальна кількість балів – 30 (за кожну правильну відповідь – 1 бал). Правильним може бути тільки один варіант відповіді.

1. Визначте рядок, де НЕправильно вказана країна походження нафтовидобувної ТНК:

- А Shell – Нідерланди
- Б Pemex – Мексика
- В Exxon Mobil – США
- Г Sinopet Group – Велика Британія

2. Виберіть відповідь, у якій перелічені винятково рідкісноземельні метали:

- А літій, калій, ітрій
- Б кадмій, скандій, ванадій
- В скандій, ітрій, лантаноїди
- Г барій, лантаноїди, стронцій

3. Назвіть острів, найвідомішими пам'ятками якого є пустельна троянда й драцена кіноварно-червона:

- А Сокотра
- Б Кіпр
- В Куба
- Г Корсика

4. До середини XVIII ст. суттєвою прикладною проблемою для морської навігації було

- А** визначення широти
- Б** визначення довготи
- В** вимірювання глибини
- Г** визначення пройденої відстані

5. Королівське географічне товариство у Великій Британії виникло як

- А** аматорська спілка картографів
- Б** науковий інститут природознавців
- В** обідній клуб мандрівників
- Г** освітній геологічний осередок

6. Берег Миклухо-Маклая (названий на честь мандрівника українського походження) розташований у

- А** Бразилії
- Б** Папуа – Новій Гвінеї
- В** Новій Зеландії
- Г** Португалії

7. Держава, яка не є членом ООН, але виступає спостерігачем у Генеральній Асамблеї, – це

- А** Абхазія
- Б** Ватикан
- В** Науру
- Г** Західна Сахара

8. Головною метою адміністративно-територіальної реформи в Україні було

- А** розширення мережі низових адміністративних одиниць
- Б** зміна опорного каркасу надання базових адміністративних послуг
- В** забезпечення фінансової та управлінської самодостатності місцевого врядування
- Г** посилення адміністративної владної вертикалі

9. Магнітуда землетрусу – це

А відстань від епіцентру землетрусу до певного місця

Б зовнішній ефект землетрусу на поверхні Землі, який проявляється у характері зміщення частинок гірських порід, ступені руйнування будівель тощо

В енергетична характеристика землетрусу, яка визначається як логарифм відношення максимального зміщення частинок ґрунту (у мікрометрах) під час конкретного землетрусу до зміщення частинок ґрунту деякого еталонного слабкого зміщення (на відстані 100 км від землетрусу)

Г відстань від поверхні Землі до гіпоцентру землетрусу по нормалі

10. Ефузивний магматизм – це

А процеси застигання магми на різних глибинах у надрах Землі з утворенням різноманітних геологічних тіл

Б сукупність ендегенних процесів, які зумовлюють зміни структури та мінерального складу гірських порід під впливом високого тиску, температури й хімічно активних речовин у твердому стані

В сукупність геологічних процесів, пов'язаних з утворенням і рухом магми в надрах Землі, а також виходом її на поверхню

Г процеси виверження магми на земну поверхню

11. Процес відриву й зміщення вниз по схилу блоку гірських порід називається

А зсувом

Б карстом

В обвалом

Г осипом

12. Процес розсування тектонічних плит називається

А колізією

Б спредингом

В субдукцією

Г рифтогенезом

13. Ослаблення термохалінної циркуляції в Атлантичному океані може спричинити

- А** збільшення солоності води у Північній Атлантиці
- Б** танення льодовиків Гренландії та надходження прісної води
- В** посилення пасатних вітрів
- Г** збільшення вулканічної активності в екваторіальному поясі

14. На інтенсивність утворення тропічних циклонів найсуттєвіше впливає

- А** рівень ультрафіолетового випромінювання Сонця
- Б** температура поверхневих вод океану
- В** магнітне поле Землі
- Г** наявність глибоких морських западин

15. Поясніть, як зміна розташування зон високого й низького тиску впливає на мусонні дощі в Азії:

- А** послаблення літнього мусону через зміщення субтропічного антициклону на північ
- Б** посилення зимового мусону через збільшення вологості в Центральній Азії
- В** зменшення кількості опадів через вплив Південного океану
- Г** збільшення швидкості пасатів, що блокують мусонні повітряні маси

16. Визначте, у районі з яким типом клімату найчастіше утворюються латеритні ґрунти:

- А** вологим тропічним
- Б** середземноморським
- В** тропічним пустельним
- Г** помірно континентальним

17. Національний парк, що є одним із найстаріших у Південній Європі, заснований 1949 року. Він охоплює низку великих і кілька менших карстових каскадно розташованих озер, понад сотню водоспадів, близько двох десятків печер й унікальний буково-хвойний ліс. Назвіть країну, де розташований цей національний парк:

- А Греція
- Б Хорватія
- В Чорногорія
- Г Словенія

18. Одне з найбільших міст Канади, розташоване біля злиття річок Оттава і Святого Лаврентія, – це

- А Торонто
- Б Вінніпег
- В Монреаль
- Г Квебек

19. Назвіть термін, що визначає інтервал глибин Землі у метрах, за якого температура змінюється на один градус:

- А геотермічний градієнт
- Б геотермічний ступінь
- В геотермальний градієнт
- Г термостат

20. Стадіон «Естадіо Олімпіко Ернандо Сілес» побудований і відкритий 1930 року на висоті 3637 м над рівнем моря, що робить його одним з найвищих у світі. Вкажіть, у столиці якої країни він розташований:

- А Перу
- Б Болівії
- В Бразилії
- Г Чилі

21. Визначте ключовий чинник формування глобальної економіки:

- А сповільнення демографічного вибуху в світі
- Б захист національних економік від конкуренції
- В діяльність транснаціональних корпорацій (ТНК)
- Г активізація протестних рухів антиглобалістів

22. Визначте перелік країн, у яких добувають нафту й природний газ на шельфі та материковому схилі Євразії:

А Польща, Україна, Німеччина, Фінляндія, Грузія, Казахстан

Б Франція, Австрія, Греція, Пакистан, Японія

В Данія, Ірландія, Іспанія, Італія, Китай, Норвегія, Велика Британія, Індонезія

Г Угорщина, Туреччина, Туркменістан, Ірак, В'єтнам, Монголія

23. Вкажіть, яке твердження стосовно розвитку металургії світу **НЕ**правильне:

А Австралія – один з найбільших у світі виробників алюмінієвих руд

Б країни Перської затоки виплавляють алюміній на експорт

В Малайзія належить до країн «олов'яного поясу»

Г більше ніж половину видобутої залізної руди Франція експортує

24. Визначте вік найдавніших гірських порід на території України:

А близько 1 млрд років

Б менш як 500 млн років

В близько 6,3 млрд років

Г приблизно 3,6 млрд років

25. Власник зареєстрованої в Панамі компанії – громадянин України. Ця компанія в Панамі орендує офіс, сплачує невеликий податок з прибутку, а в Україні володіє підприємством, що виробляє товар на експорт, тому її відносять до

А компаній-дистриб'юторів

Б офшорних компаній

В консалтингових компаній

Г страхових компаній

26. Визначте зайву назву серед перелічених географічних об'єктів:

А Скакало

Б Срібні струмені

В Попелюшка

Г Джур-Джур

27. До зональних природно-територіальних комплексів належить

А парамос

Б оазис

В гілея

Г галерейний ліс

28. Побудову карт складного рельєфу дна океанів, фіксацію руху повітряних мас, відстеження лісових пожеж і зростання міст – ці та інші завдання виконують за допомогою методів

А фізичного моделювання

Б дистанційного зондування

В фотограмметричного аналізу

Г аерокосмічних досліджень

29. Місто-столиця, яке починаючи з 1950 року занурюється щороку більше ніж на 30 см. Причиною є його розташування на глинистому дні колишнього озера Тескоко. Назвіть це місто:

А Вашингтон

Б Мехіко

В Джакарта

Г Токіо

30. Юрське узбережжя – мальовнича частина берегової смуги на півдні острівної країни протяжністю 155 км (див. фото). Виявлені тут породи належать до мезозойської ери й охоплюють період 185 млн років. Це перший природний об'єкт Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО на території цієї країни. Визначте країну, про яку йдеться:

А Нова Зеландія

Б Японія

В Велика Британія

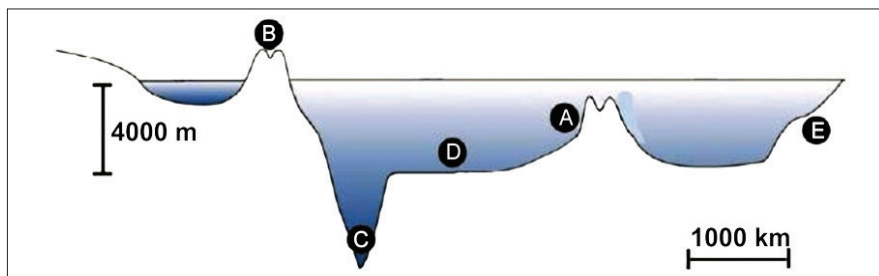
Г Мадагаскар

Практичний тур

Максимальна кількість балів – 40.

Завдання 1. Проаналізуйте представлений гіпсометричний профіль і дайте відповіді на запитання (2 бали за кожну правильну відповідь).

1. Скільки тектонічних плит представлено на рисунку?

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4

2. Який тип порід може формуватися у регіоні А?

- А Базальт, обсидіан, вапняк
- Б Пісковик і базальт
- В Глини й вапняк
- Г Головним чином базальт

3. Під якими регіонами розрізу можуть проявлятися процеси вулканізму?

- А С і Е
- Б А і С
- В В і D
- Г В і А

4. Якою геологічною структурою є регіон С?

- А Рифтовою долиною
- Б Трансформним розломом
- В Глибоководним жолобом
- Г Підводним каньйоном

5. У якому регіоні відбувається процес рифтогенезу?

- А А
- Б В
- В С
- Г D

(10 балів)

Завдання 2. У таблиці наведено дані за 2024 рік, що використовуються для розрахунку «індексу Біг-Мака». Цей індекс визначає купівельну спроможність валюти країни. Визначте, наскільки недо(пере)оціненими є валюти України, Мексики й Норвегії відносно долара США. Запишіть відповідь у відсотках (%).

Країна	Вартість (дол.)	Вартість Біг-Мака (нацвалюта)	Курс долара (нацвалюта)	Недо(пере)оціненість валюти (%)
Україна	2,9	124,0	43,1	
США	5,7	5,7	1,0	
Мексика	5,1	509,0	99,8	
Норвегія	6,8	1274,0	188,2	

(10 балів)

Завдання 3. Визначте, яку галузь економіки (переважно) та яку країну представляє кожна із зазначених компаній.

Компанія	Галузь економіки	Країна
	Важке машинобудування	США
		

Компанія	Галузь економіки	Країна
KOMATSU		
Nestlé		
PRADA		
		
 ArcelorMittal		
AIRBUS		
HEWLETT PACKARD		
Johnson&Johnson		
HONDA		

(10 балів)

Завдання 4

1. З'єднайте по чергово точки 1, 2, 3, 4. Виміряйте прямі дирекційні кути (a) напрямків 1–2, 2–3, 3–4, 4–1.

2. За виміряними дирекційними кутами обчисліть румби дирекційні (r) напрямків 1–2, 2–3, 3–4, 4–1.

3. Нанесіть точки на карту за прямокутними координатами й позначте їх відповідними літерами.

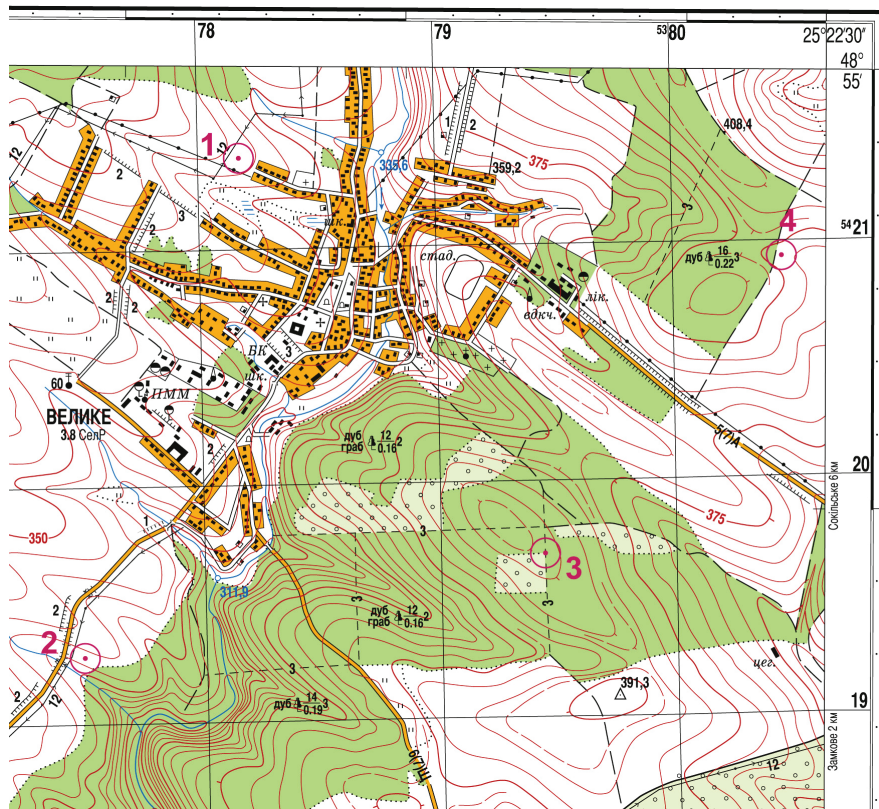
Точка А: $x = 5\,420\,600$, $y = 5\,377\,800$.

Точка Б: $x = 5\,419\,900$, $y = 5\,379\,300$.

4. Нанесіть точки на карту за географічними координатами й позначте їх відповідними літерами.

Точка В: $\varphi = 48^\circ 54' 27''$, $\lambda = 25^\circ 20' 25''$.

Точка Г: $\varphi = 48^\circ 53' 58''$, $\lambda = 25^\circ 21' 09''$.

(10 балів)

Список літератури

1. Барановський М. О. Економічна та соціальна географія України: реальний сектор економіки : навч. посіб. Ніжин : Видавець Лисенко М. М., 2018. 376 с.
2. Грома В. Д., Галкін Д. В. Географія. 121 завдання олімпіадного рівня. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. 48 с.
3. Дронова О. Л. Геоурбаністика : навч. посіб. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2014. 419 с.
4. Завдання IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів. 2023/2024 навчальний рік. Географія : практикум / Ю. С. Брайчевський, О. В. Ковтонюк, В. І. Корінний та ін. ; відп. за вип. А. І. Грітчина ; упоряд. О. Б. Липовецька. Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2024. 72 с.
5. Збірник олімпіадних завдань з географії / авт.-упоряд. О. В. Супричов. Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2006. 92 с.
6. Лис Ю. В. Географічні олімпіадні завдання з відповідями та розв'язками : посіб. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. 129 с.
7. Мезенцев К. В., Підгрушний Г. П., Мезенцева Н. І. Регіональний розвиток в Україні: суспільно-просторова нерівність і поляризація : монографія. Київ : ДП «Прінт Сервіс», 2014. 132 с.
8. Міллер Г. П., Петлін В. М., Мельник А. В. Ландшафтознавство: теорія і практика : навч. посіб. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. 172 с.
9. Олімпіади з географії / упоряд.: Н. Муніч, В. Серебрій ; редрада: М. Мосієнко [та ін.]. Київ : Редакції загальнопедагогічних газет, 2004. 128 с.
10. Олімпіадні завдання з розв'язаннями : навч.-метод. посіб. / О. О. Жемеров. Харків : Видавнича група «Основа», 2005. 255 с.
11. Основи краєзнавства : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / кол. авт.; за заг. ред. чл.-кор. НАНУ О. П. Реєнта. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 276 с.

12. Панасенко Л. Географічні задачі та їх розв'язання. Торецьк, 2019. 24 с.
13. Покляцький С. А. Умови життя населення великих міст України: суспільно-географічне дослідження. Київ : Наук. думка, 2016. 184 с.
14. Попов В. Д., Бартош Є. М. Географічні олімпіадні завдання з відповідями та розв'язками : посібник / упоряд.: В. Д. Попов, Є. М. Бартош. Суми : РВВ СОІППО, 2015. 191 с.
15. Соціальна географія : підручник / за ред. Л. Немець, К. Мезенцева. Київ : Фенікс, 2019. 304 с.
16. Стафійчук В. І. Політична географія світу : навч. посіб. Херсон : Олді-плюс, 2016. 306 с.
17. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. Київ : Фенікс, 2017. 438 с.
18. Шаблій О. Суспільна географія : у 2 кн. Кн. 1: Проблеми теорії, історії та методики дослідження. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 814 с.

Відомості про авторів

Брайчевський Юліан Сергійович	доцент кафедри країнознавства та туризму географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат географічних наук, доцент
Запотоцький Сергій Петрович	декан географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор географічних наук, професор
Заячук Мирослав Дмитрович	декан географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доктор географічних наук, доцент
Зінкевич Мирослав Володимирович	старший викладач кафедри природничо-математичної освіти Комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Ковтонюк Ольга Володимирівна	доцент кафедри землезнавства та геоморфології географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат географічних наук
Косарева Олеся Миколаївна	вчитель географії Чернівецького ліцею № 22 імені Антона Кохановського Чернівецької міської ради
Косташук Іван Іванович	завідувач кафедри географії України та регіоналістики географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доктор географічних наук, професор
Нікітін Алік Олексійович	вчитель географії Новоселицького ліцею № 2 Новоселицької міської ради Чернівецького району Чернівецької області, учитель-методист

Остроух Віталій Іванович	доцент кафедри геодезії та картографії географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат географічних наук
Пасько Володимир Феодосійович	заступник декана з навчальної роботи географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат географічних наук, доцент
Саввіч Олександр Миколайович	методист центру методичної та аналітичної роботи Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти»
Совенко Валерій Володимирович	методист відділу загальної середньої освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
Холявчук Дарія Іванівна	доцент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, кандидат географічних наук, доцент
Чубрей Олександра Степанівна	професор кафедри економічної географії та екологічного менеджменту географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доктор педагогічних наук, професор

Навчальне видання

**Завдання IV етапу
Всеукраїнських учнівських олімпіад
з навчальних предметів**

2024/2025 навчальний рік

ГЕОГРАФІЯ

Практикум

Редагування: *Н. І. Гетьман, О. Б. Степанюк*
Дизайн обкладинки *О. А. Чекановська*
Верстання *Л. В. Северенчук*

У виданні з навчальною метою
використані матеріали, в тому числі ілюстративні,
що містяться у вільному доступі в мережі Інтернет

Формат 60×84 1/16. Папір офс. 80 г/м².
Друк цифровий. Ум. друк. арк. 3,72.
Наклад 300 пр.

Видавництво: Національний центр «Мала академія наук України»,
Кловський узвіз, буд. 8, м. Київ, 01021
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 6999 від 04.12.2019

